

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) – tutkimus

Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) -tutkimuksen taustaa

- Alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä hyvinvoinnista, terveydestä tai palvelukokemuksista **ei ole saatavilla säännöllistä ja kattavaa seurantatietoa**
- Lapsi- ja perhepalveluiden kärkihankkeessa (LAPE) kehitetään välineitä säännöllisiä tiedonkeruita varten sekä edistetään tiedon hyödyntämistä
  - *Yhtenä STM:n toimeksiannon osana kehitetään ja käynnistetään pienistä lapsista ja heidän perheistään tietoa tuottava Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) –tutkimus*
- LTH-tutkimus on myös osa THL:n säännöllisiä väestötutkimuksia

LTH-tutkimuksen tarkoitus

- Tuottaa säännöllistä seurantatietoa pienten lasten ja perheiden
  - **hyvinvoinnista ja terveydestä sekä näihin yhteydessä olevista tekijöistä**
  - **avun, tuen ja palvelujen saatavuudesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta sekä avun ja tuen riittävydestä**
- Muodostaa keskeiset seurantaindikaattorit ja arvioida niiden luotettavuutta (erityisesti kehittämisvaihe)
- Kehittää toimiva ja säännöllisesti toteutettava tiedonkeruumenetelmä (erityisesti kehittämisvaihe)

LTH-tutkimuksen hyödyt

Lapsiperheet:

- Tulevat entistä paremmin kuulluiksi palvelujen kehittämisessä
- Hyötyvät palvelujen kehittämisestä lisääntyvänä terveytenä ja hyvinvointina

Lapsiperhepalveluissa tuloksia voidaan hyödyntää esim.

- Oman työn ja palvelujen kehittämisessä
- Lapsiperheiden erityisen tuen tarpeen varhaisessa tunnistamisessa
- Lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin tukemisessa sekä niitä edistävien toimenpiteiden suunnittelussa
- Resurssien arvioinnissa ja kohdentamisessa alueellisia tarpeita vastaaviksi

Kunnat ja maakunnat voivat hyödyntää tuloksia esim.

- Lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja raportoinnissa
- Lakisääteisten seurantavelvollisuuksien toteuttamisessa

Sisältöalueet, joista LTH-tutkimus tuottaa tietoa

Pääpaino on huoltajien **kokemustiedon** saamisessa

Mitään sellaista ei kysytä, mikä voidaan saada muualta (esim. rekistereistä)

- **Terveys ja toimintakyky**

- koettu terveys, mielenterveys, toimintakyky, elintavat (ravitsemus, liikunta, uni, päihteet), raskausaika ja synnytys (4kk), imetys (4kk) sekä 4-v lapsen kehitys

- **Hyvinvointi, elinolot ja osallisuus**

- perherakenne, perheen tausta (ml. maahanmuuttajatausta), vanhemmuus, lapsen ja vanhemman välinen suhde, sosiaaliset suhteet, arjen toimivuus, työn ja perheen yhteensovittaminen, kiusaaminen, väkivalta ja lapsen kaltoinkohtelu, taloudellinen tilanne, elämänmuutokset, elämänlaatu, osallisuus

- **Varhaiskasvatus ja kotihoito (4-v)**

- hoitojärjestelyt, varhaiskasvatuksen laatu, yhteistyö ja lapsen viihtyminen, kotihoito

- **Avun saanti ja palvelut**

- palvelujen ja tuen saannin tarve, saatavuus ja riittävyys, palvelujen käyttö

- **4-v lapsen omat näkemykset** mielialastaan sekä iloa ja surua tuottavista asioista

LTH-tutkimuksen tulokset

- Maksuttomia
- Saatavilla THL:n sähköisen tulospalvelun kautta, jossa tuloksia voi tarkastella ja vertailla esim. alueittain ja sukupuolen mukaan
  - kts. esim. Kouluterveyskysely: <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tutkimustuloksia>
- Merkityksellinen osa alueellista ja kansallista sote seuranta- ja arviointia
- Ovat käytettävissä alueellisissa ja paikallisissa hyvinvointikertomuksissa

LTH-tutkimuksen kohderyhmä ja tiedonkeruiden aikataulu

Kohderyhmä

- Kolmi-nelikuiset lapset perheineen, jotka osallistuvat neuvolan laajaan 3-4kk terveystarkastukseen (terveydenhoitajan osuus)
- Nelivuotiaat lapset perheineen, jotka osallistuvat neuvolan laajaan 4-v terveystarkastukseen (terveydenhoitajan osuus)

Tulevat tiedonkeruut

- Loka-marraskuu 2017: 3–4 kk tiedonkeruun pilotti kuuden maakunnan alueella
- Helmi-lokakuu 2018: 4-v tiedonkeruu koko Suomessa

Jatkossa

- Molemmat tiedonkeruut toteutetaan joka 4. vuosi
- Alustavan suunnitelman mukaan 3-4 kk kansallinen tiedonkeruu on v. 2020

LTH-tutkimuksen tiedonantajat ja tiedonkeruun tavat

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

- **Lapsen huoltajat**
  - Molemmille huoltajille on oma kyselylomake
  - Vastaaminen mahdollista sähköisesti ja paperilomakkeella
  - Kaikki materiaali huoltajille on suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, venäjäksi ja somaliksi
- **Lastenneuvolan terveydenhoitajat**
  - Lyhyt kyselylomake, jota varten ei tarvitse tehdä lisäkysymyksiä perheiltä tai etsiä tietoja potilasasiakirjoista tmv.
  - Vastaaminen sähköisesti
  - Kaikki materiaali terveydenhoitajille on suomeksi ja ruotsiksi
- **Rekisterit:** Syntyneiden lasten rekisteri (4kk), hoitoilmoitusrekisterit, Kelan lääkekorvaus- ja etuusrekisterit, epämuodostumarekisteri (4v)
- Tulevaisuudessa myös asiakastietojärjestelmät (jolloin th:n lomakkeesta voidaan luopua)
- Tieto kerätään tunnisteisena (lapsen hetu), mikä mahdollistaa kyselyaineistojen ja rekisteritietojen yhdistämisen keskenään
  - Tutkijoiden käyttämä aineisto ei sisällä mitään tunnistetietoja

LTH-tutkimuksen edellytykset

Mitä **laadukkaan tiedon** saaminen edellyttää?

- Kyselylomakkeita, joilla saadaan luotettavaa ja tarpeellista tietoa
- Sujuvaa, toimivaa ja luotettavaa tiedonkeruuprotokollaa
- Onnistunutta tiedottamista
- Maakuntien, kuntien, lastenneuvoloiden ja muiden lapsiperhepalvelujen päätöksentekijöiden ja ammattilaisten sitoutumista tietotuotantoon
- Alkuvaiheessa lastenneuvoloiden terveydenhoitajien työaika n. 10 min/ tutkimukseen osallistuva perhe
- Vanhempien halukkuutta osallistua tutkimukseen

LTH-tutkimuksesta tiedottaminen huoltajille

Tavoitteena on, että 4-v lasten huoltajat **ovat tietoisia tutkimuksesta jo neuvolaan tullessaan**, jolloin th:n aikaa ei kulu tutkimuksesta kertomiseen

THL toimittaa painettua ja sähköistä esittelymateriaalia (www.thl.fi/lth), esim.

- Julisteita, esitekortteja vanhemmille, tarroja lapsille
- Tiedote huoltajille
- Lyhyt videoklipp, jossa kerrotaan miksi on tärkeää osallistua tutkimukseen
- Verkkouutispohja

Toivomme, että kunnissa

- Painettua materiaalia laitetaan esille neuvoloissa ja varhaiskasvatuksessa ja, jos mahdollista, myös muissa lapsiperhepalveluissa ja esim. kirjastoissa
- Linkki tutkimuksen nettisivuista, tiedote ja videoklippit lisätään kunnan ja neuvolan nettisivulle (esim. 4-v laajan terveystarkastuksen muiden lomakkeiden yhteyteen) ja sähköisen ajanvarauksen yhteyteen. Videoklipin pyörittäminen neuvoloiden televisiossa?
- Tutkimuksesta mainitaan huoltajille laajan terveystarkastuksen ajanvarauksen yhteydessä ja pyydetään heitä tutustumaan nettisivuilta löytyvään materiaaliin
- Verkkouutispohjaa välitetään alueen paikallislehdille

LTH-tutkimuksen toteutus: ennen tiedonkeruun käynnistymistä, terveydenhoitaja

Tutustuu tutkimukseen:

- Nettisivut: www.thl.fi/lth
  - Tiedote terveydenhoitajalle
  - Ohjeet terveydenhoitajalle tiedonkeruun toteutuksesta (tekstimateriaalina ja videoklippeinä)
  - Kyselylomakemallit
  - Huoltajien tiedotteet ja ohjeet
- Neuvolaan toimitettava materiaali
- **4-v tiedonkeruun aloitusseminaari pe 12.1.2018** (videoidaan ja tallennetaan)

Rekisteröityy THL:n tutkimus- ja ajanvarauspalvelun käyttäjäksi

- Tarkemmat ohjeet löytyvät nettisivuilta, toimitetaan neuvoloihin ja käydään läpi aloitusseminaarissa

THL:n LTH-tiimi neuvoo ja tukee terveydenhoitajia kaikissa tiedonkeruun vaiheissa!

LTH-tutkimuksen toteutus: lapsen laajan terveystarkastuksen yhteydessä, terveydenhoitaja:

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

1. Tarvittaessa esittelee tutkimusta huoltajille, antaa tiedotteen luettavaksi ja voi halutessaan ohjata huoltajat katsomaan videoklipin
2. Kysyy huoltajien halukkuutta osallistua tutkimukseen
3. Pyytää yhden huoltajan allekirjoituksen suostumuslomakkeisiin
4. Kirjaa perheen THL:n tutkimus- ja ajanvarauspalveluun (lapsen hetu ja huoltajien puh.numerot)
5. Ohjeistaa huoltajia kyselyyn vastaamisessa ja antaa tarvittavan tutkimusmateriaalin
6. Merkitsee rastilla paperiseen osallistujalistaan, osallistuiko perhe tutkimukseen vai ei
7. Toteuttaa terveystarkastuksen ja kirjaa tiedot siitä potilasjärjestelmään normaalin toimintatavan mukaan. Tutkimuksesta ei aiheudu muutoksia tarkastuksen sisältöön, toteuttamistapaan, suoritettaviin mittauksiin tai kirjaamiseen.

LTH-tutkimuksen toteutus: lapsen laajan terveystarkastuksen jälkeen

- Huoltajat vastaavat omiin kyselylomakkeisiinsa (sähköisesti/paperilomakkeella)
  - Terveystarkastaja voi ohjata huoltajia aloittamaan vastaamisen jo neuvolassa sinä aikana, kun 4-v lapsi on terveystarkastajan kanssa kahden ja jatkamaan vastaamisen loppuun heti tarkastuksen jälkeen neuvolan tiloissa
  - Saavat automaattisesti muistutusviestin vastaamisesta puhelimiinsa noin 2 viikkoa terveystarkastuksen jälkeen
- Terveystarkastaja
  - Vastaa lasta ja perhettä koskevaan lyhyeen sähköiseen kyselylomakkeeseen
  - Lähettää noin kerran kuukaudessa allekirjoitetut suostumuslomakkeet THL:een neuvolaan toimitetuissa, kirjatuissa kirjekuorissa

LTH-tutkimuksen toteutus: tiedonkeruun päätyttyä

- Terveystenhoitaja lähettää loput allekirjoitetut suostumuslomakkeet sekä paperisen osallistujalistan THL:een neuvolaan toimitetuissa kirjatuissa kirjekuorissa
- THL:ssä yhdistetään terveydenhoitajan ja huoltajien kyselyaineistot sekä linkitetään aineistot sovittuihin rekistereihin tietosisällön laajentamiseksi
- Kyselyaineistojen tulokset ovat saatavilla sähköisessä tulospalvelussa muutaman kuukauden kuluttua tiedonkeruun päättymisestä

LTH-tutkimus: 4-v tiedonkeruun aikataulu

2017:

- Syyskuu-joulukuu: tiedottaminen kunnissa ja maakunnissa (jatkuu tiedonkeruun kuluessa)
- Syyskuu-joulukuu: maakuntatapaamiset
- Lokakuu-marraskuu: tutkimuslupien hakeminen kunnista/ kuntayhtymistä/ sote-alueilta
- Joulukuu: tiedotteiden ja mainosmateriaalin lähettäminen kuntiin (ja erikseen sovitusti tiedonkeruun kuluessa)

2018:

- Tammikuu: tutkimusmateriaalin ja tarkempien ohjeiden lähettäminen lastenneuvoloihin
- Tammikuu: aloitusseminaari 12.1.2018 THL:ssä, joka videoidaan ja tallennetaan
- Helmikuu-lokakuu: tiedonkeruu lastenneuvoloissa

2019:

- Kevät: aineistojen yhdistäminen, rekisterilinkkaukset ja tulokset sähköisessä tulospalvelussa

Lisätietoja:

www.thl.fi/lth

p. 029 524 8197 (päivystävä puhelinnumero, arkisin klo 9-15)

lastenhyvinvointi@thl.fi

Reija Klemetti, p. 029 524 7265, tutkimuspäällikkö (3-4 kk vastuututkija)

Maaret Vuorenmaa, p. 029 524 7008, erikoistutkija (4-v vastuututkija)

Rika Rajala, p. 029 524 7408, tutkija

etunimi.sukunimi@thl.fi

www.thl.fi/lape
stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut

#lapemuutos